

VOF CARU Rogierlaan 9 B4 8400 OOSTENDE

VORMINGEN FORMATIONS CONSULTANCY
rudiclaeys@telenet.be

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2019

NIEUWSBRIEF OKTOBER 2019

0. MASTERCLASS GENT **16 DECEMBER 2019.**
1. INSCHRIJVINGSFORMULIER
2. NIEUWE EUROPESE DREMPELBEDRAGEN
3. VERBETERINGEN EN RECHTZETTINGEN
4. ONDERAANNEMERS EN SELECTIECRITERIA

PROF RUDI CLAEYS

A blue starburst graphic with multiple points, containing the text 'MASTERCLASS NU OOK IN GENT'.

**MASTERCLASS
NU OOK IN
GENT**

VOF CARU Rogierlaan 9 b 4 8400 OOSTENDE

VORMINGEN FORMATIONS CONSULTANCY

rudiclaeys@telenet.be

**CARU MASTERCLASS: DE NIEUWE BESTEKCLAUSULES
BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN
MAANDAG 16 DECEMBER HOLIDAY INN EXPO GENT**

Gelet op de steeds wisselende wetgeving en de opgedane praktijkervaring; stellen we U op deze studiedag een aantal nieuwe clausules voor, die moeten leiden tot administratieve vereenvoudiging gekoppeld aan een performanter afdwingbare uitvoering.

PROGRAMMA

Vanaf 8u 30 **welkomstkoffie** koffie, thee, fruitsap, mini koffiekoeken en vers fruit

Meeting room BOUQUET

9.00 u. **Eerste sessie: motivatie van uitzonderingsprocedures en
De praktische organisatie ervan over een langere duurtijd**

10.30 u. **Netwerkingspauze** met koffie, thee, fruitsap, (drink)yoghurt, fruitwater en vers fruit

10.45 u. **Tweede sessie: het belang van de keuze voor een goede uitvoerder
Op basis van aangepaste selectiecriteria, gekoppeld aan een verantwoord gekozen
Product met passende gunningcriteria**

12.30 u **Lunch:** Stel uw eigen salade samen met keuze uit dagverse groenten en verfijnde specerijen en vinaigrettes. Een samengestelde salade, verse dag soep, keuze uit een koud vis- en vleesgerecht, selectie van diverse broodsoorten zoals ciabatta 's, wraps en een warme snack.

Waaier van desserten.

Water, frisdranken, koffie en thee zijn inbegrepen tijdens de lunch

13.15 u. **Derde sessie: een performante uitvoering is gekoppeld aan een afdwingbare planning met mogelijkheden tot preventief ingrijpen**

15 .00 u. **Netwerkingspauze** met koffie, thee, fruitsap, Energizer en diverse versnaperingen

15.15 u. **Vierde sessie: de nieuwe mogelijkheden tot aanpassing en wijziging van de lopende overheidsopdrachten tijdens de uitvoering**

Einde studiedag 16 u 30 ...

TER BESCHIKKING GESTELD STUDIEMATERIAAL

Tijdens deze studiedag worden de gebruikte PowerPointpresentatie en het nodige notitie materieel ter beschikking van de deelnemers gesteld.

In exclusiviteit ontvang elke deelnemer ook het boek "AANDACHTSPUNTEN VOOR EEN WERKBAAR BESTEK" geschreven door uw docent Prof. Rudi CLAEYS.

En om een latere verwerking te optimaliseren worden hierbij aan elke deelnemer ook de gebruikte bestekclausules overhandigd op USB-drager.

PARKING OP DE TERREINEN VAN HOLIDAY INN EXPO is inbegrepen Op vertoon van het ingangsticket van de parkeerautomaat, ontvangt U tijdens de masterclass een gratis uitrij ticket

INSCHRIJVINGEN

Om deze dag optimaal te laten verlopen is het **aantal deelnemers beperkt** gehouden.

Snel inschrijven is dus de boodschap en dit kan door navolgend formulier, ingevuld, per mail terug te zenden.

U ontvangt dan binnen de vijf dagen een mail waarbij Uw inschrijving wordt bevestigd.

Gratis annuleren kan nog tot 1 december, na deze datum is dit niet meer mogelijk en zal de volledige kostprijs gefactureerd worden.

KOSTPRIJS

Voor de volledige studiedag, met inbegrip van bovengemelde catering, het nodige notitiemateriaal, het boek "Aandachtspunten voor een werkbaar bestek" en de bestekclausules op USB Stick wordt een **deelnameprijs van 120,00€ excl. BTW** (Of 145,20€ BTW incl.) per persoon vooropgesteld.

BEREIKBAARHEID

Komende van Brussel - Kortrijk - Antwerpen - Frankrijk - Nederland (E40 & E17 autostrade)

Volg richting **Oostende** (E40) en neem de **uitrit nr. 14, Expo**. Volg afslag 'Expo'. Rij evenwijdig met de hoofdweg, voorbij het hotel en neem de 1ste afrit rechts. Rij verder door richting Ikea en hou links. Wanneer u voorbij de parking van Ikea bent, slaat u uiterst rechts af (richting hotel). De parking van het hotel bevindt zich verder aan de rechterkant

Komende van Oostende (E40 autostrade)

Volg richting **Brussel** (E40) en neem de **uitrit nr. 14, Expo**. Volg afslag 'Expo'. Rij evenwijdig met de hoofdweg, voorbij het hotel en neem de 1ste afrit rechts. Rij verder door richting Ikea en hou links. Wanneer u voorbij de parking van Ikea bent, slaat u uiterst rechts af (richting hotel). De parking van het hotel bevindt zich verder aan de rechterkant

Komende van de ringvaart (R4)

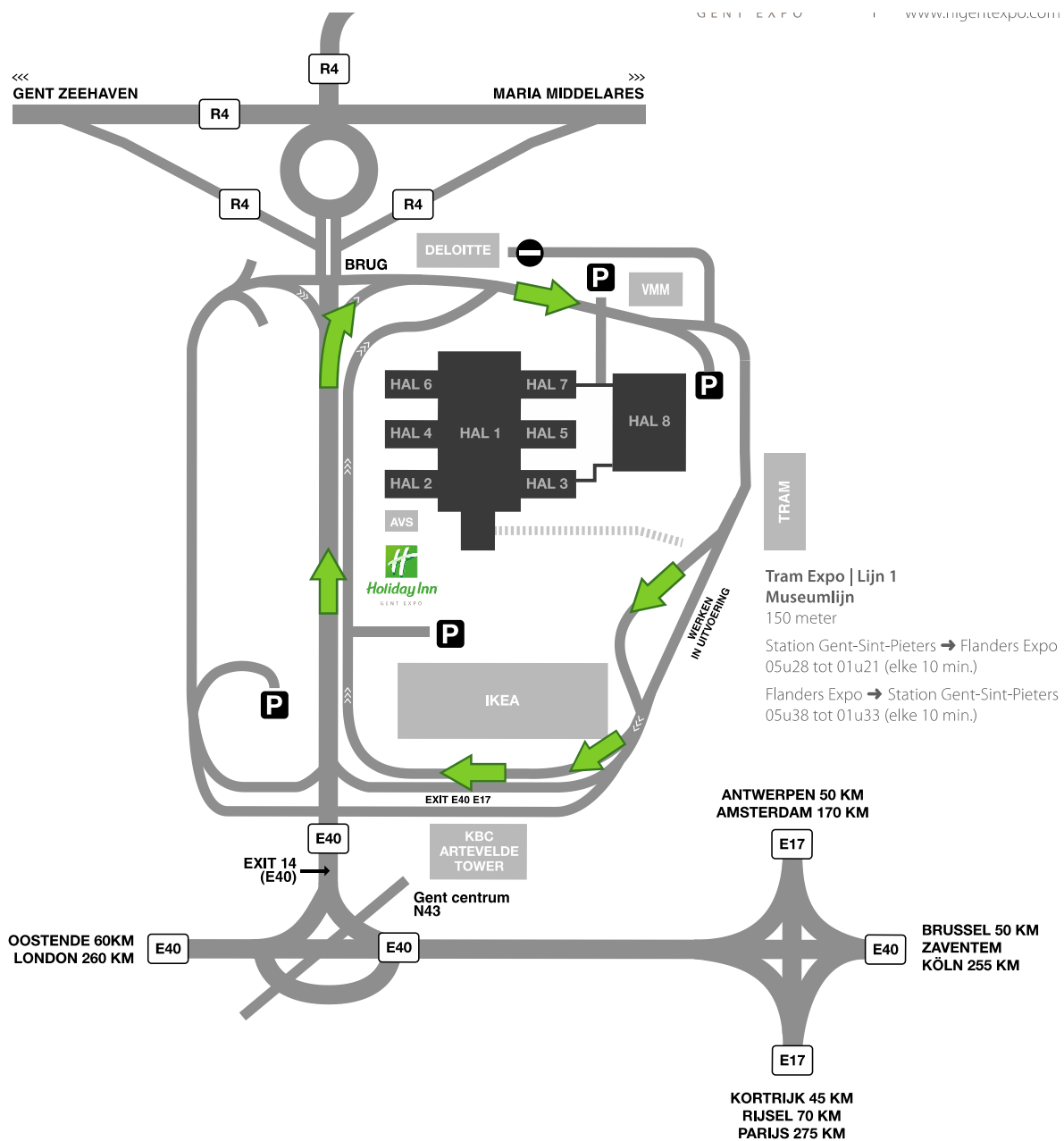
Neem de afrit van Expo en houd uiterst rechts aan. Volg de panelen 'Hotel/Holiday Inn'. Ga over de brug verder richting Holiday Inn en hou links. Wanneer u voorbij de parking van Ikea bent, slaat u uiterst rechts af (richting Holiday Inn). De parking van het hotel bevindt zich verder aan de rechterkant (zie Holiday Inn logo)

Tram Expo | Lijn 1 Museumlijn

150 meter

station Gent-Sint-Pieters § Flanders Expo 05u28 tot 01u21 (elke 10 min.)

Flanders Expo § Station Gent-Sint-Pieters 05u38 tot 01u33 (elke 10 min.)

Tram Expo | Lijn 1
Museumlijn
150 meter
Station Gent-Sint-Pieters → Flanders Expo
05u28 tot 01u21 (elke 10 min.)
Flanders Expo → Station Gent-Sint-Pieters
05u38 tot 01u33 (elke 10 min.)

VOF CARU Rogierlaan 9 b 4 8400 OOSTENDE

VORMINGEN FORMATIONS CONSULTANCY

rudiclaeys@telenet.be

**CARU MASTERCLASS: DE NIEUWE BESTEKCLAUSULES
BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN
MAANDAG 16 DECEMBER 2019 HOLIDAY INN EXPO GENT**

INSCHRIJVINGSFORMULIER te mailen aan rudiclaeys@telenet.be

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming:

Ondernemingsnummer:

CURSIST

Naam en voornaam: _____ Functie:

Postcode en gemeente: _____

E-mail: _____

FACTURATIEADRES: _____

Ondernemingsnummer: _____

Straat en nummer: _____

Postcode en gemeente: _____

E-mail: _____

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld te betalen na ontvangst van de factuur. Let op! Inschrijvingen annuleren kan slechts tot één week voor de startdatum van de opleiding of training. Nadien wordt het volledige inschrijvingsgeld gefactureerd.

datum,

handtekening,

functie

3. NIEUWE EUROPESE DREMPELBEDRAGEN

De Europese commissie heeft de **nieuwe Europese drempels** bekendgemaakt voor 2020.

Het is een **daling van 3,5%** vergeleken met de drempels die van toepassing zijn in 2018-2019.

De huidige Europese drempel van € 221 000 **voor leveringen en diensten** wordt **€ 214 000** vanaf 1 januari 2020.

De huidige Europese drempel van € 5 548 000 **voor werken** wordt **€ 5 350 000** vanaf 1 januari 2020.

Behoudens nieuw KB wijzigen de Belgische drempels niet.

4. VERBETERINGEN EN RECHTZETTINGEN

ARREST RvS nr. 245.480 van 19 september 2019 in de zaak A. 228.889/XII-8792

Gelet op deze wijze van prijsvaststelling was het op het eerste gezicht afdoende duidelijk dat de inschrijvers, voor de vergelijkbaarheid van de offertes, dienden uit gaan van eenzelfde totaalbedrag der werken, zijnde 2.500.000 euro en hiervan niet konden afwijken. **Volgens de voor het prijscriterium aangekondigde beoordelingsmethodiek wordt immers de globale prijs van de offerte vergeleken.** De geselecteerde inschrijvers lijken allen een globaal ereloonbedrag te hebben opgegeven in hun offerteformulier. De geselecteerde inschrijvers blijken ook allen – op de gekozen inschrijver na - in overeenstemming met de besteksbepalingen dit globaal ereloonbedrag te hebben berekend door toepassing van een ereloonpercentage op het in het bestek vermelde totaalbedrag van de werken, te weten 2.500.000 euro.

De gekozen inschrijver daarentegen heeft een globaal bedrag opgegeven dat hij lijkt te hebben berekend aan de hand van de toepassing van een ereloonpercentage op een door hem zelf berekend totaalbedrag der werken, dat afwijkt van het in het bestek vermelde totaalbedrag der werken.

Uit het gunningsverslag blijkt dat de verwerende partij de door de gekozen inschrijver in zijn offerte vermelde **globale prijs heeft verbeterd** in die zin dat de door de inschrijver op zijn offerteformulier vermelde prijs van 219.456,55 euro, incl. btw (181.369,05 euro excl. btw) werd verlaagd naar een bedrag van 175.000 euro excl. btw door het door de gekozen inschrijver in zijn offerte vermelde ereloonpercentage van 7% toe te passen op het in het bestek vermelde bedrag van 2.500.000 euro in plaats van op het door de gekozen inschrijver gebruikte bedrag van de aangepaste raming der werken, zijnde 2.592.648,80 euro.

Zoals de verzoekende partij aanvoert, lijkt er op het eerste gezicht **echter geen rechtsgrond** voorhanden op grond waarvan de verwerende partij kon overgaan tot verbetering van de offerteprijs van de gekozen inschrijver. Artikel 34 van het koninklijk besluit plaatsing 2017

verleent de aanbestedende overheid weliswaar **de mogelijkheid om offertes te verbeteren in functie van vastgestelde rekenfouten en zuiver materiële fouten in de offertes**. Er is op het eerste gezicht echter geen reden om aan te nemen dat er te dezen sprake zou zijn van een rekenfout. Noch de verwerende partij, noch de tussenkomenende partij houden dit trouwens voor. Evenmin blijkt er sprake te zijn van een zuiver materiële fout. Met een zuiver materiële fout wordt in principe een verschrijving of vergissing bedoeld, begaan bij de materiële verrichtingen die gepaard gaan met het opstellen van een offerte zoals het uitschrijven, invullen en overbrengen van cijfergegevens. Noch de verwerende noch de tussenkomenende partij maakt aannemelijk dat er te dezen sprake zou zijn van een dergelijke verschrijving of vergissing. Integendeel blijkt uit de door de gekozen inschrijver in zijn offerte weergegeven gedetailleerde berekening dat het de vaste wil van de gekozen inschrijver was om met het door hem berekende globale ereloonbedrag in te schrijven. Op het offerteformulier hebben de inschrijvers zich ertoe verbonden de opdracht uit te voeren voor het daar vermelde globale ereloonbedrag en niet voor een bepaald ereloonpercentage, ook al werd dat ereloonpercentage elders in de offerte vermeld in een detailberekening van het globale offertebedrag.

De verwerende partij leidde uit het gegeven dat de gekozen inschrijver voor de berekening van zijn ereloonbedrag gebruik had gemaakt van een eigen opgestelde raming, in plaats van zijn ereloonpercentage toe te passen op het in het bestek vermelde bedrag van 2.500.000 euro, de onvergelykbaarheid van deze offerte af, zoals zij in het gunningsverslag stelt. **Deze overweging laat op het eerste gezicht niet toe om met toepassing van artikel 34 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 het door de gekozen inschrijver in zijn offerte opgegeven ereloonbedrag aan te passen.**

CONCLUSIE

Verbetering zoals voorzien in art.34 KB Plaatsing mag enkel slaan op materiele vergissingen en rekenkundige fouten

5. ONDERAANNEMERS EN SELECTIECRITERIA

ARREST RvS nr. 245.425 van 12 september 2019 in de zaak A. 228.887/XII-8791

De verzoekende partij voert kortweg aan dat de verwerende partij als aanbestedende overheid op grond van artikel 73, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 de plicht heeft om, als zij vaststelt dat de verzoekende partij **een onderaannemer** bijbrengt waarvan zij meent dat **die niet voldoet aan de selectiecriteria**, de verzoekende partij om de vervanging van die onderaannemer te vragen.

De verzoekende partij betwist de vaststelling van de verwerende partij niet dat twee van de drie door haar voorgestelde onderaannemers niet voldoen aan de selectiecriteria.

Ook stelt de Raad vast dat de verzoekende partij er in haar middel enkel lijkt vanuit te gaan dat het voormelde artikel 73 een blinde toepassing moet kennen. Een aanbestedende overheid dient volgens haar dit artikel toe te passen zonder dat zij enige beoordelingsruimte heeft. De verzoekende partij voert daarentegen niet aan dat de verwerende partij bij de toepassing van dit artikel zou hebben nagelaten nader toe te lichten waarom zij dit artikel hier niet toepaste.

Ten slotte wijst de Raad erop dat de verzoekende partij het bestek zelf niet in vraag stelt.

Artikel 73, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 luidt:

“De aanbestedende overheid gaat overeenkomstig de artikelen 73 tot 76 van de wet na of de entiteiten op wier draagkracht een ondernemer zich wil beroepen, aan de selectiecriteria voldoen en of voor hen uitsluitings- gronden bestaan, onverminderd de mogelijkheid tot corrigerende maatregelen overeenkomstig artikel 70 van de wet. De aanbestedende overheid eist dat de ondernemer een entiteit waartegen gronden tot uitsluiting bestaan als bedoeld in de artikelen 67 en 68 van de wet of die niet voldoet aan een toe te passen selectie criterium, vervangt. De aanbestedende overheid kan bovendien eisen dat de ondernemer een entiteit waarbij er niet-verplichte uitsluitingsgronden als bedoeld in artikel 69 van de wet aanwezig zijn, vervangt. Het niet ingaan op een verzoek tot vervanging geeft aanleiding tot een beslissing tot niet-selectie”.

Te dezen betreft het geen Europese opdracht maar mag de Raad er niet aan voorbijgaan dat, zoals in het Verslag aan de Koning bij dit koninklijk besluit wordt vermeld, dit artikel de omzetting is van artikel 63, lid 1, tweede alinea, van de Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 „betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EG“ (hierna: richtlijn 2014/24/EU) die luidt:

“De aanbestedende dienst gaat overeenkomstig de artikelen 59, 60 en 61 na of de entiteiten op wier draagkracht de ondernemer zich wil beroepen, aan de selectiecriteria voldoen of dat er redenen zijn voor uitsluiting volgens artikel 57. De aanbestedende dienst eist dat de ondernemer een entiteit die niet voldoet aan een betrokken selectie criterium, of waartegen dwingende gronden tot uitsluiting bestaan, vervangt. De aanbestedende dienst kan eisen, of kan door de lidstaat worden opgelegd te eisen dat de ondernemer een entiteit waarbij er niet-verplichte uitsluitingsgronden aanwezig zijn, vervangt”.

Op te merken valt dat deze alinea bij amendement nr. 254 van het Europees Parlement – commissie „interne markt en consumentenbescherming“ – in de uiteindelijke richtlijn belandde samen met overweging 105 van de richtlijn 2014/24/EU die luidt:

“Het is van belang dat de bevoegde nationale instanties, zoals arbeidsinspecties of milieubeschermingsagentschappen, binnen hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden, er door passende maatregelen zorg voor dragen dat onderaannemers de op grond van Unierecht, nationaal recht, collectieve overeenkomsten of de in deze richtlijn genoemde internationale milieu-, sociaal- of arbeidsrechtelijke bepalingen vastgestelde verplichtingen op milieu-, sociaal- of arbeidsrechtelijk gebied naleven, mits die voorschriften, en hun toepassing, in overeenstemming zijn met het Unierecht.

Ook dient te worden gezorgd voor enige mate van transparantie van de onderaanbesteding, omdat de aanbestedende diensten dan weten wie aanwezig is op bouwplaatsen waar te hunnen behoeve werken worden uitgevoerd, of welke ondernemingen diensten verrichten in of aan gebouwen, infrastructuur of zones, zoals stadhuizen, gemeentescholen, sportvoorzieningen, havens of autowegen, waarvoor de aanbestedende diensten verantwoordelijk zijn of waar zij rechtstreeks toezicht op uitoefenen. Bepaald moet worden dat de verplichting om de vereiste informatie te verstrekken in ieder geval op de hoofdaannemer rust, ofwel op grond van specifieke clausules die iedere aanbestedende

dienst moet opnemen in de aanbestedingsprocedures, of op grond van verplichtingen die de lidstaten via algemeen toepasselijke bepalingen aan hoofdaannemers moeten opleggen. Er moet verduidelijkt worden dat de voorwaarden omtrent het doen naleven van de verplichtingen op milieu-, sociaal- of arbeidsrechtelijk gebied die zijn vastgesteld op grond van Unierecht, nationaal recht, collectieve overeenkomsten en de in deze richtlijn genoemde internationale milieu-, sociaal- of arbeidsrechtelijke bepalingen, toepassing moeten vinden wanneer het nationale recht van een lidstaat voorziet in een regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid tussen onderaannemers en de hoofdaannemer. Voorts moet uitdrukkelijk worden bepaald dat lidstaten verder moeten kunnen gaan, bijvoorbeeld door de transparantie- verplichtingen uit te breiden, door rechtstreekse betaling aan onderaannemers toe te staan, of door toe te laten of te eisen dat de aanbestedende diensten nagaan of onderaannemers zich in een van de situaties bevinden waarin uitsluiting van ondernemers gerechtvaardigd is. Bij toepassing van die maatregelen op onderaannemers, moet worden gezorgd voor samenhang met de op hoofdaannemers toepasselijke bepalingen, zodat aan het bestaan van verplichte uitsluitingsgronden de eis wordt gekoppeld dat de hoofdaannemer de betrokken onderaannemer door een andere onderaannemer vervangt. Er moet worden bepaald dat de aanbestedende diensten, wanneer bij controle blijkt dat er niet-verplichte uitsluitingsgronden aanwezig zijn, om vervanging van de onderaannemer kunnen verzoeken. Wel moet ook uitdrukkelijk worden bepaald dat de aanbestedende diensten kunnen worden verplicht de vervanging van de betrokken onderaannemer te eisen wanneer de uitsluiting van de hoofdaannemer in dergelijke gevallen verplicht zou zijn”.

Uit deze laatste overweging blijkt de bezorgdheid om de kwaliteit van de onderaannemers te vrijwaren alsook om de aanbestedende overheid instrumenten te geven bij het nagaan van deze kwaliteit.

De Raad wenst voorts in herinnering te brengen dat het Hof van Justitie van de Europese Unie en in navolging hiervan de Raad, groot belang hechten aan het gelijkheids- en transparantiebeginsel bij overheidsopdrachten, en dan te dezen vooral inzake het ogenblik van de indiening van de offerte en de mogelijkheid om een offerte na opening ervan te wijzigen.

In het arrest Casertana Costruzioni Srl van 14 september 2017 – zaak C-223/16 – verwoordde het Hof deze bezorgdheid – alsdan gewezen onder vigeur van de Richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 „betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten” – als volgt:

“34 Zo vereisen de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie dat inschrijvers bij het opstellen van hun inschrijving dezelfde kansen krijgen. Zij brengen dus mee dat voor deze inschrijvingen dezelfde voorwaarden moeten gelden voor alle inschrijvers. Voorts heeft de transparantie- verplichting ten doel te waarborgen dat elk risico van favoritisme en willekeur door de aanbestedende dienst wordt uitgebannen. Die verplichting impliceert dat alle voorwaarden en modaliteiten van de gunningsprocedure duidelijk, precies en ondubbelzinnig worden geformuleerd in de aankondiging van de opdracht of in het bestek, opdat, ten eerste, alle behoorlijk geïnformeerde en normaal oplettende inschrijvers de juiste draagwijdte ervan kunnen begrijpen en deze op dezelfde manier kunnen interpreteren, en, ten tweede, de aanbestedende dienst in staat is om metterdaad na te gaan of de offertes van de inschrijvers beantwoorden aan de criteria die op de betrokken opdracht van toepassing zijn (arresten van 7 april 2016, Partner Apelski Dariusz, C - 324/14, EU:C:2016:214, punt 61 en aldaar aangehaalde rechtspraak, en 4 mei 2017, Esaprojekt, C - 387/14, EU:C:2017:338, punt 36).

Bovendien blijkt uit de rechtspraak van het Hof dat de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie en de transparantieplichting zich verzetten tegen elke onderhandeling tussen de aanbestedende dienst en een inschrijver in het kader van een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht, hetgeen betekent dat een inschrijving na de indiening ervan in beginsel niet mag worden aangepast op initiatief van de aanbestedende dienst of van de inschrijver. Bijgevolg mag de aanbestedende dienst een inschrijver niet om preciseringen verzoeken bij een inschrijving die hij onnauwkeurig of niet in overeenstemming met de technische specificaties van het bestek acht (arresten van 7 april 2016, Partner Apelski Dariusz, C - 324/14, EU:C:2016:214, punt 62 en aldaar aangehaalde rechtspraak, en 4 mei 2017, Esaprojekt, C - 387/14, EU:C:2017:338, punt 37).

36 Het Hof heeft evenwel gepreciseerd dat artikel 2 van richtlijn 2004/18 niet eraan in de weg staat dat de gegevens van de inschrijvingen gericht kunnen worden verbeterd of

aangevuld, met name omdat deze klaarblijkelijk een eenvoudige precisering behoeven, of om kennelijke materiële fouten recht te zetten (arresten van 7 april 2016, Partner Apelski Dariusz, C - 324/14, EU:C:2016:214, punt 63 en aldaar aangehaalde rechtspraak, en 4 mei 2017, Esaprojekt, C - 387/14, EU:C:2017:338, punt 38).”

Weliswaar lijkt richtlijn 2014/24/EU de kwestieuze problematiek enigszins ingrijpend te hebben gewijzigd in vergelijking met de vorige richtlijn, toch meent de Raad dat de hiervoor geciteerde bezorgdheid van het Hof niet verwaarloosbaar lijkt te zijn geworden.

6.5. Uit de overwegingen onder de randnummers 6.3. en 6.4. meent de Raad te mogen afleiden dat het standpunt van de verzoekende partij dat de aanbestedende overheid in elk geval verplicht is om haar hoe dan ook toe te laten in een vervanger te voorzien voor de in gebreke zijnde onderaannemers, in zijn algemeenheid niet kan worden bijgevalen.

6.6. De hiervoor geciteerde overweging 105 van richtlijn 204/24/EU lijkt, begrepen als het bieden van instrumenten aan de aanbestedende overheid bij de controle van onderaannemers, onder meer op kwaliteit, een mogelijk ander lezing te bieden aan deze richtlijnbevestiging en dus aan het kwestieuze artikel 73, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 dan de lezing die de verzoekende partij voorstaat.

Aldus zou bij de zin “De aanbestedende overheid eist dat de ondernemer een entiteit waartegen gronden tot uitsluiting bestaan als bedoeld in de artikelen 67 en 68 van de wet of die niet voldoet aan een toe te passen selectie criterium, vervangt.” een beoordelingsruimte in hoofde van de aanbestedende overheid kunnen worden verondersteld. Indien de aanbestedende overheid deze inschrijver met mankerende onderaannemer aan boord wil houden en dus selecteren – wat voormeld artikel 73 niet lijkt uit te sluiten – dan moet zij, wil zij deze inschrijver uiteindelijk nog geselecteerd zien, van die inschrijver eisen dat hij zijn onderaannemer vervangt. Gaat de inschrijver hierop niet in, dan wordt hij sowieso niet geselecteerd. Hieruit vloeit, zo lijkt, niet noodzakelijk een absoluut recht voort voor de inschrijver om in elk geval de kans te krijgen een vervanger voor te stellen zonder dat een aanbestedende overheid dit eist. Overigens zou zo’n onvoorwaardelijk recht in hoofde van een inschrijver een aanbestedende overheid in een gunningsprocedure kunnen blokkeren niettegenstaande bijvoorbeeld eventuele aperte fouten van de inschrijver inzake de keuze van zijn onderaannemers, wat, zo lijkt, evenmin de finaliteit van de richtlijnbevestiging lijkt te zijn.

Zo ook lijken de beginselen van gelijkheid en transparantie zich evenzeer te verzetten tegen een onvoorwaardelijk recht voor een inschrijver om een vervanger voor zijn onderaannemer aan te wijzen. Wanneer een aanbestedende overheid vaststelt dat de gelijkheid in het gedrang komt bij het toelaten van een vervanging, lijkt het die aanbestedende overheid op het eerste gezicht toegelaten geen vervanging te eisen en dienvolgens de verzoeker onmiddellijk niet te selecteren.

De conclusie lijkt te mogen zijn dat er in elk geval omstandigheden zijn zoals bijvoorbeeld een schending van de gelijkheid onder de deelnemers waarbij artikel 73, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 niet zo kan worden geïnterpreteerd dat een inschrijver onvoorwaardelijk de vervanging van een door hem voorgestelde onderaannemer mag eisen. Het lijkt erop dat een aanbestedende overheid voor de toepassing van dit artikel een zekere beoordelingsruimte heeft.

Het tegendeel van dit laatste was het uitgangspunt van het middel. Het falen van dit uitgangspunt lijkt voldoende om de vordering hier te verwerpen.